

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
कृषि तथा भूमि व्यवस्था मन्त्रालय
कृषि विकास निर्देशनालय

बीउ बिजन प्रयोगशाला

भैरहवा, रुपन्देही

फोन नं.
०९१-४२९०२०
ईमेल:
bhairahawaseedlab
@gmail.com
वेबसाइट:
seedlabbhw.gov.np

पत्र संख्या:- २०८०/५

चलानी नं.- १८३

मिति: २०८०/१०/०५

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय, रुपन्देही।

विषय: सूचनाको हक सम्बन्धी प्रतिवेदन सम्बन्धमा। ।

उपरोक्त सम्बन्धमा यस कार्यालयबाट २०८० आधिन देखि पौषसम्म सम्पादन गरेका विभिन्न गतिविधिहरूलाई समावेस गरी सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) र सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०७६ को नियम ३ बमोजिम सार्वजनिक गरिएको विवरण यसै पत्रसाथ संलग्न रहेको छ ।

(Signature)
शालिक राम गीतम
नि. प्रमुख

श्री कृषि विकास निर्देशनालय,

बुटवल, रुपन्देही ।

श्री कृषि तथा भूमि व्यवस्था मन्त्रालय,

रासि उपत्यका (देउखुरी), नेपाल ।

शालिक राम गीतम
नि. प्रमुख

“सक्षम निजामती प्रशासन: विकास, समृद्धि र सुशासन”

बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवाको सूचनाको हक सम्बन्धी प्रतिवेदन (२०८० कात्तिक देखी पौष)

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३)र सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०७६ को नियम ३
बमोजिम सार्वजनिक गरिएको विवरण

सूचना सार्वजनिक गर्ने निकाएको नाम: बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा, रुपन्देही

१. निकाएको स्वरूप र प्रकृति:

लुम्बिनी प्रदेश खाड्गान्न उत्पादन र बीउ उत्पादनमा अग्रणी रहेको प्रदेश हो। मूल बीउ उत्पादन गर्ने अनुमतिपत्र लिएका, अन्य बीउ उत्पादक तथा बीउ व्यवसायीहरूको संख्या बढी रहेको छन्। खाड्गान्न, दलहन, तेलहन, तरकारी, पुष्प, घाँस लगायतका वालीहरूको बीउ उत्पादन जोनिङ सहित जान सकिने संभावना रहेको (उच्च पहाड, मध्य पहाड तरकारी, तराई खाड्गान्न बीउ उत्पादन संभावना भएको)। यस प्रदेश नेपालको मध्य-झेत्र, भारतको सीमना छोएको हुनाले उत्पादित गुणस्तरीयबीउ निर्यातको संभावना पनि उत्तिकै रहेको छ। बीउ विजनको गुणस्तर नियन्त्रण र नियमन गरीगुणस्तरिय बीउ विजनमा कृषकहरूको सहज पहुँच स्थापित गर्दै कृषिको उत्पादन तथा उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यका साथ विक्रम संवत् २०३५ सालमा तत्कालिन कृषि सेवा केन्द्र, भैरहवा अन्तर्गत बीउ परीक्षण प्रयोगशालाको नामवाट हालको बीउ विजन प्रयोगशालाले आफ्नो कार्यको थालनी गरेको थियो। तत्पश्चात् आ.व. २०४९/५० मा कृषि विकास मन्त्रालयको ढाँचामा परिवर्तन भएसँगै छुटै अस्तित्वकोरूपमा क्षेत्रीय बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा नामाकरण भै देशको बदलिदो संरचना अनुसार क्षेत्रीय बीउ विजन प्रयोगशाला, भैरहवा नाम रहन गएको हो र नेपाल संघीयतामा गई सके पश्चात् मिति २०७५। ११। १२ मा यो प्रयोगशालाको नया नामाकरण गरी बीउ विजन प्रयोगशाला भर्द्दलुम्बिनी प्रदेशसरकार अन्तर्गत कृषि तथा भूमि व्यवस्थामन्त्रालयकोकृषि विकास निर्देशनालय मातहत रहेको छ। यसै सन्दर्भमा यस प्रयोगशालाले प्रदेशस्तरमा बीउ विजन क्षेत्रको विकास गर्न बीउ विजन नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका लागि आवश्यक सुझाव दिन र कृषक वर्गलाई गुणस्तरीय बीउ विजन सहज रुपमा उपलब्ध गराई राख विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूसँग अन्तर निकाय समन्वय कायम राख्दै आएको छ।

साथै, बीउ विजनको गुणस्तर नियमनका लागि यस प्रयोगशालाले बीउ वाली खेत निरीक्षण, बीउ विजन नमूना परीक्षण, विभिन्न प्रयोगशालाबाट प्राप्त हुने रेफ्री तथा क्रसचेक नमूना परीक्षण, बीउ भण्डारण, बीउ प्रमाणीकरण, बीउ वजार अनुगमन निरीक्षण तथा नमूना संकलन परीक्षण मूल्य कार्यहरू रहेका छन् भनेगुणस्तरीय बीउ विजन उत्पादन, प्रशोधन, भण्डारण सम्बन्धी कृषक तथा व्यवसायीहरूलाई तालिम, बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धि घुम्ती तालिम तथा बीउ विजन प्रविधि प्रसारसँग सम्बन्धित अन्य कार्यक्रमहरू आवधिकरूपमा निरन्तर संचालन गर्दै आईरहेको छ।

रुपन्देही जिल्लाको सदरमुकाम भैरहवा देखि करिब ३ किलोमिटर उत्तर ओमसतिया गाउँपालिका, वडा नम्वर २ मा रहेको यस प्रयोगशाला राष्ट्रिय गहुँबाली अनुसन्धान कार्यक्रम, भैरहवा नजिक अवस्थित रहेको छ।

द्वितीय वर्ष
गुणस्तर छैनौ

२०८० अक्टूबर २०, २०८०
रुपन्देही

उद्देश्यः

- ❖ गुणस्तरयुक्त बीउ विजनमा आम कृषकहरुको सहज पहुँच स्थापित गरी कृपिको उत्पादन र उत्पादकत्वमा बढ्दि गर्दै राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा सकरात्मक योगदानपूर्याउँदै गरिबी निवारणमा टेवा पुर्याउने ।
- ❖ बीउ बाली खेत निरीक्षण, बीउ परीक्षण एवं बीउ प्रमाणीकरण प्रक्रियाहरुको माध्यमबाट गुणस्तरयुक्त बीउको उत्पादन, प्रशोधन, लेवलिङ्ग तथा बजारीकरणलाई सुनिश्चितता प्रदान गर्दै बीउको मूल्य श्रृङ्खलाविकास गरी मूल्य श्रृङ्खलामा प्रत्यक्ष र परोक्षरूपमा आवद्ध सर्वै सरोकारवालाहरुको आयआर्जनमा बढ्दि गर्ने ।
- ❖ बजारमा विक्री-वितरण हुने बीउ विजनहरुको गुणस्तर नियमनका लागि बजारबाट बीउ नमूना संकलन गरी प्रयोगशालामा परीक्षण गर्ने र परीक्षण नियमाकारी आधारमा आवश्यक कार्य गर्न नेपाल सरकार/प्रदेश सरकारका संबद्ध निकायहरुलाई जानकारी गराउने ।
- ❖ बीउ विजनको गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धित तालीम/गोष्ठी आयोजना गरी बीउ उत्पादनमा संलग्न कृषक/उद्यमीहरुको ज्ञान, सिप र दक्षता अभिवृद्धि गर्ने ।
- ❖ गुणस्तरयुक्त बीउ विजन भण्डारणमा टेवा पुर्याउन बीउ भण्डारण स्थलको अनुगमन र निरीक्षण गरी बीउ भण्डारणलाई समय सापेक्ष वैज्ञानिक बनाउन प्राविधिक पृष्ठपोषणप्रदान गर्ने ।
- ❖ प्रयोगशालामा दर्ता हुन आएका बीउ नमूनाहरुको परीक्षण(Analysis)गरी संबद्धलाई बीउविज्ञेषण प्रतिवेदन उपलब्ध गराउने ।
- ❖ बीउ विजन नीति, २०५६, बीउ विजनको दिर्घकालिन सोंच (Seed Vision 2013-2025), बीउ विजन ऐन, २०४५(दोश्रो शंसोधन, २०७९) र यस ऐनसँग सम्बन्धित नियमावली, र, बीउ विजनसँग सम्बन्धित निर्देशिका तथा कार्यविधिहरुको प्रभावकारीरूपमा कार्यान्वयन गर्ने, गराउने एवं यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सचेतना फैलाउने ।
- ❖ बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रणका सन्दर्भमा नियमितरूपमा निरीक्षण तथा अनुगमन गरी यस क्षेत्रमा देखिएका समस्याहरुको यथोचित समाधानका लागि समयमा नै माथिल्लो निकायलाई जानकारी गराउने ।
- ❖ विभिन्न वालीका सिफारिस गरिएका जातहरुको सङ्कलन गरी जातीय परीक्षणगर्ने ।

२. निकाएको काम, कर्तव्य र अधिकार

- (१) प्रचलित कानून बमोजिम तोकिएको सेवा शुल्क लिई बीउ विजनका नमूनाहरु परीक्षण, बीउ वाली निरीक्षण तथा बीउ विजन प्रमाणीकरणका कार्यहरु गर्ने,
- (२) केन्द्रीय बीउ विजन परीक्षण प्रयोगशालाले पठाएको मध्यस्थ नमूना र विभिन्न प्रयोगशालाहरुसँग क्रसचेक नमूना परीक्षण गर्ने,
- (३) बीउ भण्डारण, गोदामघर र बीउ प्रशोधन निरीक्षण गर्ने,
- (४) बीउ बजार अनुगमन तथा गुणस्तर नियन्त्रण गर्ने,
- (५) बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रणसँग सम्बन्धित तालीम संचालन गर्ने,

दिल्ला दण्डु पाडेल
कार्यालय अधिकारी
देखिएका सम्मुखीन

दिल्ला दण्डु पाडेल
कार्यालय अधिकारी
देखिएका सम्मुखीन

- (६) वीउ उत्पादन, संकलन, प्रशोधन र बजारीकरणमा संलग्न कृपक समूह, कृषि सहकारी संस्था र वीउ विजन कम्पनीहरुलाई सरकारले वीउ विजनको क्षेत्रमा समय समयमा लागू/परिमार्जन गरेका ऐन, नियमावली, निर्देशिका, कार्यविधिहरुको बारेमा जानकारी गराउन स्थलगत तथा प्राविधिक तालीम/गोष्ठी संचालन गर्ने,
- (७) वीउ विजन उत्पादन कार्यक्रमहरुको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्ने,
- (८) वीउ प्रमाणीकरण गरिने वा उन्मोचित बालीका जातहरुको जातीय परीक्षण संचालन गर्ने,
- (९) गुणस्तरीय तथा उन्नत वीउ विजनहरुको उत्पादन र प्रयोगका लागि प्राविधिक सेवा तथा प्रचार प्रसारका कार्यहरु गर्ने ।

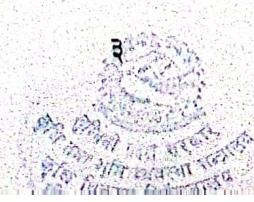
निकाएको कार्यक्षेत्रः

लुम्बिनी प्रदेशका ६ जिल्लाहरुः- नवलपरासी (ब.शु.प.), रुपन्देही, कपिलवस्तु, अर्घाखाँची, गुल्मी र पाल्पा ।

३. निकायमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्यविवरणः

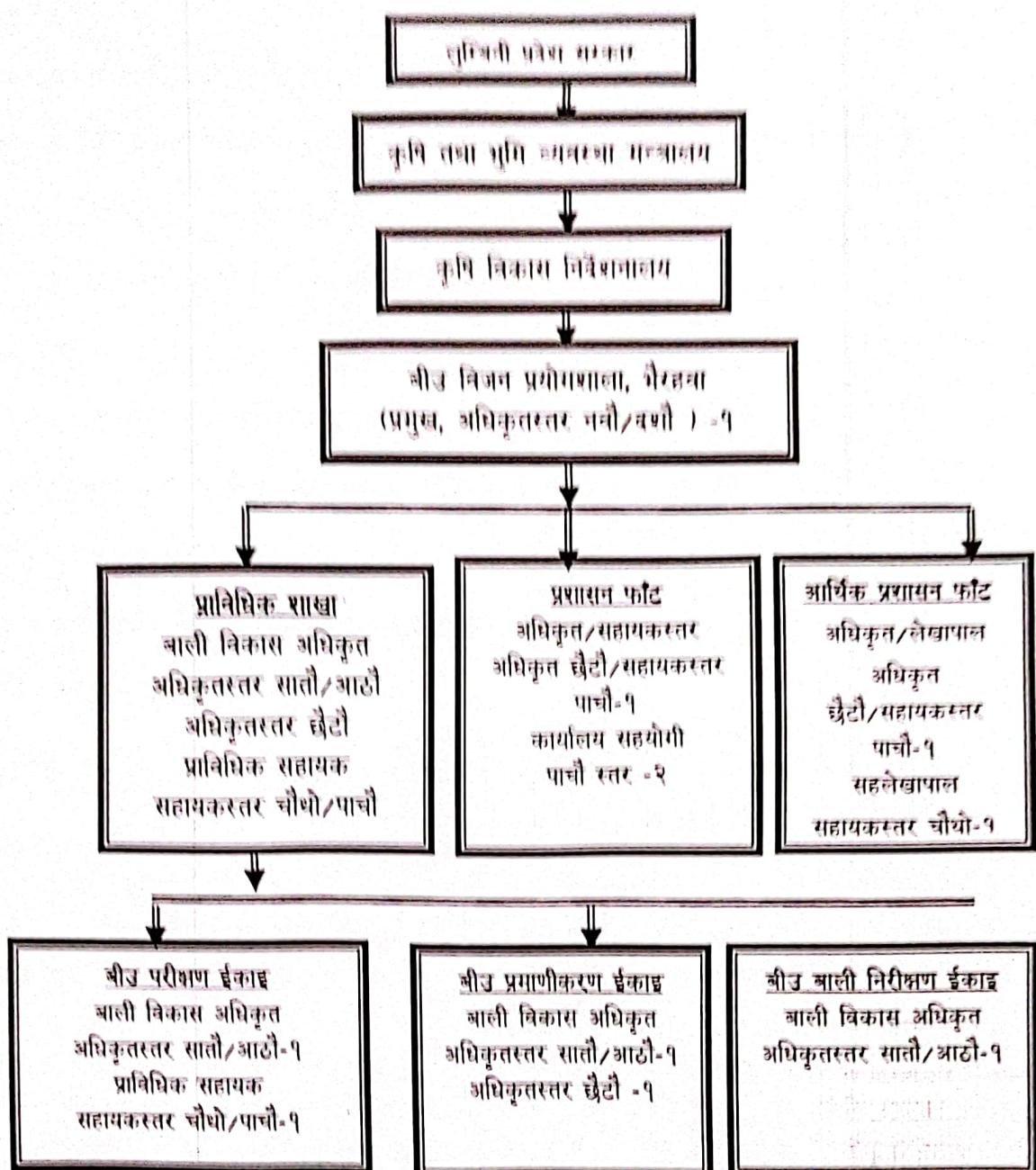
क्र.स.	पद	तह	स्विकृत दरवन्दी	पदपूर्ति	रिक्त पद	कैफियत
१	वरिष्ठ बाली विकास अधिकृत	अधिकृतस्तर नवौ/दशौ	१		१	
२	बाली विकास अधिकृत	अधिकृतस्तर सातौ/आठौ	३	१	२	करार-१
३	अधिकृत/प्राविधिक सहायक	अधिकृतस्तर छैठौ/सहायकस्तर पाचौ	१	१		कामकाज-१
४	अधिकृत/नायव सुब्बा	अधिकृतस्तर छैठौ/सहायकस्तर पाचौ	१		१	
५	अधिकृत/लेखापाल	अधिकृतस्तर छैठौ/सहायकस्तर पाचौ	१		१	
६	सह-लेखापाल	सहायकस्तर चौथौ	१	१		
७	नायव प्राविधिक सहायक/प्राविधिक सहायक	सहायकस्तर पाचौ/सहायकस्तर चैथो	१	१		करार-१
८	कार्यालय सहयोगी	तह विहिन	२	२		
९	ह.स.चा.	तह विहिन	-	-	-	करार-१
जम्मा			११	६	५	करार-३ कामकाज-१

लिंगा ठहरू पॉइंटस
(सहायकस्तर छैठौ)

४/६०३
साल २०७८
प्र.उप्रा.

संगठन सालिका

~~दिना घण्टा प्रोडेला~~
(अधिकृतस्तर चैटी)

३६८
श्रीजीविज्ञन प्रयोग समिति

कार्यविवरणः

क. प्राविधिक शाखा

परिक्षणका लागि प्राप्त बीउ विजनको रजिस्टर गरि रेकर्ड राखे

बीउको खडाबाली निरिक्षणको लगत राखे

बीउ प्रमाणिकरण कार्यका लागि नमुना संकलन भण्डारण एव प्रशोधन कक्ष निरिक्षण गर्ने

समय समयमा बीउ वजारको अनुगमन गरि प्रतिवेदन पेश गर्ने

बीउ परिक्षण कार्य गर्ने

गुणस्तरिय बीउको प्रवर्द्दन सम्बन्धमा विभिन्न प्रकारका तालिम तथा गोष्ठीहरू सञ्चालन गर्ने

प्रदेश स्तरमा प्रयोगहुने वालीहरूको विभिन्न स्तरका बीउ सम्बन्धि तथ्याङ्क अध्यावधिक राखे

प्राविधिक प्रतिवेदन तयार गर्ने

वार्षिक योजना तयार गर्ने तथा तदनुरूपका प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने

अ. बीउ नमूना परीक्षण इकाई

बीउ नमूना दर्ता कक्ष

- बीउ दर्ता
- बीउ नमूना चेकजाँच
- बीउ नमूना स्याम्पल स्लिप राखे
- बीउ कार्य नमूना तयारी
- शाखामा बुझाउनको लागी रिपोर्ट कार्ड तयारी गरी पेश गर्नु पर्ने ।
- कार्यार्थ नमूना बुझाएको लग बुक राख्नु पर्ने ।
- गार्ड नमूनाको लग बुक राख्नु पर्ने ।
- नमूना पठाउनेको विवरणको लग बुक राख्नु पर्ने ।
- बीउ दर्ता कितावमा नमूना विश्लेषण सम्बन्धि नतिजा चढाउने कार्य गर्ने ।
- बीउ परिक्षणको विवरण तयार गर्ने ।
- नमूनाहरूको सासाहिक/मासिक प्रगति विवरण तयार तथा सासाहिक/मासिक/चौमासिक/बार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयारीको लागी समयमै तथ्यांक उपलब्ध गराई योजना शाखामा पेश गर्ने ।
- डिभाइडर क्यालिब्रेसन
- दर्ता कक्षा सरसफाई

दिक्षा छेत्री
(अधिकृतस्तर द्वेष्ठां)

शान्ति कर्की
नि. नमूना

बीउ चिस्यान परीक्षण कक्ष

- ओभनवाट वीउ चिस्यान परीक्षण
  - मोइस्चर मिटरवाट चिस्यान परीक्षण
  - मोइस्चर मिटर क्यालिब्रेसन
  - फाइप पोइन्ट चेक
  - ग्राइन्डर तातोपना चेक
  - कक्ष सरसफाई
  - चिस्यान रजिस्टर अपडेट

बीउ शुद्धता परीक्षण कक्ष

- रजिस्टर अपडेट
  - दैनिक ब्यालेन्स चेकजाँच
  - ब्यालेन्स क्यालिव्रेसन
  - Analysis card update and fill up
  - Purity work
  - Initial weight check
  - Final weight check
  - Percent check
  - Other seed determination
  - Weed seed maintain
  - Weed seed collection and identification
  - Seed museum maintain

बीउ उमारशक्ति कक्ष

- Seed germination test
  - Seed germination test manual maintain
  - Regular Seed germination chamber check up
  - Daily -twice temperature/RH record
  - seed treatment and putting
  - seed germination analysis
  - seed germination test card maintain
  - register maintain
  - Inform for chief about condition of equipment and seed germination chamber
  - Quality testing of germination paper
  - Quality testing of water

आ.बीउ नमुना संकलन इकाई

- Preparation for sampling materials
  - Sampling plan preparation
  - Sampling of seed for certification and other purposes
  - Preparation of cross check sample
  - Reporting

~~दिना घण्टा पाइल~~
~~(अधिकृतस्तर घैरौं)~~

G. Gopalan
DIRECTOR
M. I. T.

इ.बीउ प्रमाणीकरण इकाई

- Preparation for certification plan
- Record maintain of certified seed
- Inform to SQCC for tag

ई.प्रतिवेदन तथा तथ्याङ्क व्यवस्थापन इकाई

- Timely reporting and inform to chief about report
- Document maintain
- Online reporting

उ.बाली निरीक्षण इकाई

- Regular checkup prior inform record
- Preparation of field inspection plan
- Timely field inspection and reporting
- Training
- Coordination to other organizations
- Customer satisfaction survey and Timely response to seed entrepreneurs
- Record maintain

ऊ.गार्ड नमुना भण्डारण तथा व्यवस्थापन इकाई

- Timely and safely keeping of seed sample
- Maintain seed sample guard chamber
- Record keeping
- Disposal of storage and record keeping

ख. आर्थिक प्रसाशन शाखा

अ. लेखा शाखा

कार्यालयको विनियोजन राजश्व तथा धरौटीको लेखा राख्ने

मासिक वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने

आन्तरिक तथा अन्तिम लेखा परीक्षण गर्ने गराउने

आ. प्रसाशन शाखा

- कार्यालयका कर्मचारीहरूको दैनिक प्रसाशनक व्यवस्थापन गर्ने
- कार्यालयको जिन्सी सामाग्री व्यवस्थापन गर्ने
- कार्यालयको नियमित मासिक वैठक संचालन गर्ने
- कार्यालयमा प्राप्त एंव प्रेषण गरिएका पत्रहरूको अभिलेख राख्ने

४. निकायबाट प्रदान गरिने सेवाहरू:

- बीउ विजनका नमूनाहरू परीक्षण, बीउ बाली निरीक्षण तथा बीउ विजन प्रमाणीकरणका कार्यहरू गर्ने।
- बीउ भण्डारण, गोदामघर र बीउ प्रशोधन निरीक्षण गर्ने।
- बीउ बजार अनुगमन तथा गुणस्तर नियन्त्रण गर्ने।
- बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रणसँग सम्बन्धित तालीम संचालन गर्ने।

दिना वड्ठ चौधरी
(अधिकारीस्तर द्वेष्ठां)

२५
शास्त्रीय २०७४
(१०.५.२०१८)

- बीउ उत्पादन, संकलन, प्रशोधन र बजारीकरणमा संलग्न कृपक समूह, कृषि सहकारी संस्था र बीउ विजन कम्पनीहरूलाई सरकारले बीउ विजनको क्षेत्रमा समय समयमा लागू/परिमार्जन गरेका ऐन, नियमावली, निर्देशिका, कार्यविधिहरूको बारेमा जानकारी गराउन स्थलगत तथा प्राविधिक तालीम गोष्ठी संचालन गर्ने ।
- बीउ विजन उत्पादन कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्ने ।
- बीउ प्रमाणीकरण गरिने वा उन्मोचित बालीका जातहरूको जातीय परीक्षण संचालन गर्ने ।
- गुणस्तरीय तथा उन्नत बीउ विजनहरूको उत्पादन र प्रयोगका लागि प्राविधिक सेवा तथा प्रचार प्रसारका कार्यहरू गर्ने ।

५. सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा र जिम्मेवार अधिकारी:

प्रयोगशालाका कार्यहरू र जिम्मेवारी

- १ प्रयोगशाला कार्यहरूको नियमित निरीक्षण तथा अनुगमन तथा विभिन्न निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्य, योजना, कार्यक्रम, नीतिगत सवालहरू सम्बन्धी कार्यहरू: शालिकराम गौतम
- २ उपकरण खरिद र क्यालिब्रेशनमा मूल्य जिम्मेवारी: दिना वन्दु पौडेल, सहयोगी युवराज आचार्य
- ३ बीउ दर्ता, परीक्षण, प्रतिवेदन तयारीमा मूल्य जिम्मेवारी: रामचन्द्र भट्टराई सहयोगी ठाकुर खनाल र युवराज आचार्य
- ४ बीउ बाली निरीक्षण, प्रमाणीकरण, राजस्व संकलन, विविध प्रशासनिक कार्य: मूल्य जिम्मेवारी दिना वन्दु पौडेल, सहयोगी युवराज आचार्य ।

क्र.सं.	कार्यहरू	कार्यहरू	मूल्य जिम्मेवारी	सहायक जिम्मेवारी
१	बीउ नमूना दर्ता कक्ष	<ul style="list-style-type: none"> • बीउ दर्ता • बीउ नमूना चेकजाँच • बीउ नमूना स्याम्पल स्लिप राख्ने • बीउ कार्य नमूना तयारी • शाखामा बुझाउनको लागि रिपोर्ट कार्ड तयारी गरी पेश गर्नु पर्ने । • कार्यार्थ नमुना बुझाएको लग बुक राख्नु पर्ने । • गार्ड नमुनाको लग बुक राख्नु पर्ने । • नमुना पठाउनेको विवरणको लग बुक राख्नु पर्ने । • बीउ दर्ता कितावमा नमुना विश्लेषण सम्बन्धि नतिजा चढाउने कार्य गर्ने । • बीउ परिक्षणको विवरण तयार गर्ने । 	श्री अभिषेक पौडेल	सहतु गौड

पौडेल
(लाई)

४५
२०७८/०९/०५
(लाई)

क्र.सं.	कार्यहरू	कार्यहरू	मूल्य जिम्मेवारी	सहायक जिम्मेवारी
		<ul style="list-style-type: none"> नमुनाहरूको सासाहिक/मासिक प्रगति विवरण तयार तथा सासाहिक/मासिक/चौमासिक/वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयारीको लागि समयमै तथ्यांक उपलब्ध गराई योजना शाखामा पेश गर्ने । डिभाइडर क्यालिब्रेसन दर्ता कक्षा सरसफाई 		
२	बीउ चिस्यान परीक्षण कक्ष	<ul style="list-style-type: none"> ओभनबाट बीउ चिस्यान परीक्षण मोइस्चर मिटरबाट चिस्यान परीक्षण मोइस्चर मिटर क्यालिब्रेसन फाइप पोइन्ट चेक ग्राइन्डर तातोपना चेक कक्ष सरसफाई चिस्यान रजिस्टर अपडेट 	युवराज आचार्य	सहतु गौड
३	बीउ शुद्धता परीक्षण कक्ष	<ul style="list-style-type: none"> रजिस्टर अपडेट दैनिक ब्यालेन्स चेकजाँच ब्यालेन्स क्यालिब्रेसन Analysis card update and fill up Purity work Initial weight check Final weight check Percent check Other seed determination Weed seed maintain Weed seed collection and identification Seed museum maintain 	युवराज आचार्य	सहतु गौड
४	Seed Germination Unit	<ul style="list-style-type: none"> Seed germination test Seed germination test manual maintain Regular Seed germination chamber check up Daily -twice temperature/RH record seed treatment and putting seed germination analysis seed germination test card maintain register maintain Inform for chief about condition of equipment and seed germination chamber Quality testing of germination paper Quality testing of water 	रामचन्द्र भट्टराई	ठाकुर खनाल रिता घर्तिमगर

५५५५
प्राप्ति प्राप्ति
देखो।

५५५५
प्राप्ति प्राप्ति
देखो।

क्र.सं.	कार्यहरू	कार्यहरू	मूल्य जिम्मेवारी	सहायक जिम्मेवारी
५	Seed Sampling unit	<ul style="list-style-type: none"> Preparation for sampling materials Sampling plan preparation Sampling of seed for certification and other purposes Preparation of cross check sample Reporting 	दिनावन्दु पौडेल	युवराज आचार्य
६	Seed certification unit	<ul style="list-style-type: none"> Preparation for certification plan Record maintain of certified seed Inform to SQCC for tag 	दिनावन्दु पौडेल	राम चन्द्र भट्टराई
७	Reporting and document maintain unit	<ul style="list-style-type: none"> Timely reporting and inform to chief about report Document maintain Online reporting 	दिनावन्दु पौडेल राम चन्द्र भट्टराई	ठाकुर खनाल
८	Field inspection unit	<ul style="list-style-type: none"> Regular checkup prior inform record Preparation of field inspection plan Timely field inspection and reporting Training Coordination to other organizations Customer satisfaction survey and Timely response to seed entrepreneurs Record maintain 	दिनावन्दु पौडेल राम चन्द्र भट्टराई	युवराज आचार्य
९	Guard sample storage and disposal	<ul style="list-style-type: none"> Timely and safely keeping of seed sample Maintain seed sample guard chamber Record keeping Disposal of storage and record keeping 	श्री युवराज आचार्य	रिता कुमारी घर्तिमगर
१०	Administration unit and account unit	<ul style="list-style-type: none"> Preparation of procurement plan Record keeping Administration work Account keeping and timely payment Audit Management review meeting Daily, Weekly and monthly meeting 	दिनावन्दु पौडेल ठाकुर खनाल	युवराज आचार्य सहतु गौड

सरसफाई: रीता कुमारी घर्तिमगर, मनकुमारी घर्तिमगर, सहतु गौड

बगैंचा ब्यवस्थापन: मनकुमारी घर्तिमगर, मिन बहादुर थापा

सवारी चालक र गाडी ब्यवस्थापन: मिन बहादुर थापा

प्राविधिक कार्यमा सहयोग तथा सरसफाईमा सहयोग: प्राविधिक ओ जे टीहरू

दिनावन्दु पौडेल
(अधिकृतस्तर द्वारा)

रिता कुमारी घर्तिमगर
(अधिकृतस्तर द्वारा)

६. सेवा प्राप्त गर्ने लाग्ने दस्तुर र अवधि:

क्र.स.	सेवाको प्रकृति	सेवामाहीले पुर्याउनु पर्ने प्रक्रिया र पेश गर्नुपर्ने कागजात	लाग्ने शुल्क/ दस्तुर(रुपैया)	लाग्ने समय अवधि (न्युनतम)
१	बीउ बाली खेत निरीक्षण	बीउ बिजन प्रमाणीकरण निर्देशिका, २०७४ को अनुसूचि ४ अनुसारको पुर्व जानकारी फारम	३२०/- प्रति हेक्टर	खडा बाली अवधिसम्म
२	सुचित भएका बीउ बिजनहरूको जानकारी उपलब्ध गराउने	निवेदन	निशुल्क	१ दिन
३	बीउ उत्पादक, कृषक, व्यवसायीहरू तथा प्राविधिकहरूलाई बीउ बिजन सम्बन्धी तालिम दिने	सहभागीहरूको विवरण सहित तालिमको माग गरिएको निवेदन	निशुल्क	वार्षिक कार्यक्रम अनुसार
४	बीउमा संकेत पत्र (ट्यागा) जारी गर्ने	बीउ बिजन प्रमाणीकरण निर्देशिका, २०७४ अनुसार बीउ बाली खेत निरीक्षण गरेको फारम र बीउ परीक्षण प्रतिवेदन	१००/- प्रति मेट्रिक टन	प्रशोधित बीउ थैलाबन्दी अवस्था
५	बीउ परीक्षणको लागि बीउ नमूना संकलन गर्ने	निवेदन	२१४/- प्रति नमूना	३० दिन
६	बीउ बिजन परीक्षण • सम्पूर्ण परीक्षण (उमारशक्ति, भौतिक शुद्धता र चिस्यान) • उमारशक्ति परीक्षण • शुद्धता परीक्षण • चिस्यान परीक्षण • जीवितपना परीक्षण • १००० वा १०० दाना तौल परीक्षण	बीउ बिजनको नमूना संकलन कार्यविधि, २०७३ को अनुसूचि ३ अनुसारको नमूना विवरण फारम सहित निवेदन र बीउ नमूना	प्रति नमूना ५५७/- २२९/- १७४/- १५४/- २५९/- ११०/-	(बाली अनुसार) ३० दिन ३० दिन ७ दिन ७ दिन ७ दिन २ दिन
७	प्रकाशन सामाग्री उपलब्ध गराउने	निवेदन	निशुल्क वा सामाग्री मूल्य अनुसार	मौजदातमा भए तत्काल

दिनांक
प्राप्ति
दस्तुरसार द्वारा।

७. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी:

सेवाग्राहीले पुर्याउनु पर्ने तोकिएको प्रक्रिया र पेश गर्नुपर्ने कागजात पेश गरे पश्चात कार्यालय प्रमुखको आदेश अनुसार सम्बन्धित शाखाबाट सिफारिस भई निर्णय भई सम्बन्धीत शाखाको जिम्मेवार कर्मचारीबाट तोकिएको समयावधी भित्र सेवा लिन सकिने छ।

८. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी:

कार्यालयबाट संचालन भएका सेवाहरूको निर्णयको सम्बन्धमा गुनासो सुन्ने अधिकारी मार्फत कार्यालय प्रमुख समक्ष गुनासो गर्न सकिने छ।

९. सम्पादन गरेको कामको विवरण:

क्र.सं.	क्रियाकलाप	इकाई	पौष सम्मको प्रगति	कैफियत
१	ल्याब संचालनको लागी आवश्यक उपकरण तथा सामाग्रीहरु जस्तैः प्रोव/हाईग्रो मिटर/ब्रोअर/सिभ/अलमुनियम क्यान तथा ट्रे/प्युरिटी वोर्ड लगायत अन्य स-साना उपकरण खरिद	पटक	२	
२	सिड जमिनेटर	वटा	२	
३	सिड डिभाइडर खरिद	वटा	१	
४	हुमिडिफायर / डि हुमिडिफायर खरिद	पटक	१	
५	सि सि टि भि क्यामरा खरिद	जना	१	
६	ब्रोसर/ फ्लेक्स प्रिन्ट/बुकलेट/पम्पलेट/पुस्तिका प्रकाशन तथा वितरण	पटक	१	
७	पत्रपत्रिका खर्च	पटक	१	
८	छपाई तथा कार्यालय सामाग्रीहरुको लिलाम प्रयोजनको लागी समेत सुचना खर्च	पटक	१	
९	कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्यांकन	पटक	२	
१०	कार्यक्रम तर्जुमा, समिक्षा गोष्ठीमा भाग लिने	पटक	१	
११	वार्षिक प्रगति तथा तथ्याङ्क पुस्तिका प्रकाशन	पटक	१	
१२	निरक्षण सहयोगी पुस्तिका तयारी तथा प्रकाशन	पटक	१	
१३	बीउ व्यावसायीहरुको क्षमता अभिवृद्धिका लागी आन्तरिक भ्रमण	पटक	१	
१४	बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धि १ दिने स्थलगत घुम्ति कृषक तालिम	पटक	२	
१५	बीउ विजन व्यवसायीहरूसँग अन्तरक्रिया गोष्ठी	पटक	१	

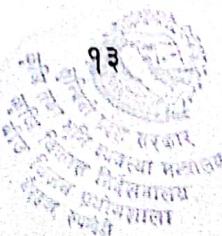
काला चन्द्र पौडेल
(संस्कार द्वारा)

१२
१२
१२

क्र.सं.	क्रियाकलाप	इकाई	पौष सम्मको प्रगति	कैफियत
१६	बीउ व्यवसायी संस्थाहरुको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि	पटक	३	
१७	बीउ नमूना परिक्षण	संख्या	७७८	
१८	बजारबाट बीउ नमूना संकलन खरिद परिक्षण र प्रतिवेदन तयार	पटक	२	
१९	रेफ्रि नमूना परिक्षण	पटक	३	
२०	बीउ प्रमाणीकरण	मे.टन	४५९१	
२१	बीउ प्रमाणीकरणको लागी नमूना लिने	पटक	१८	
२२	विभिन्न प्रयोगशालाबाट बीउ नमूना संकलन तथा सो नमूनाको क्रस चेक परिक्षण (गुणस्तर परिक्षण)	पटक	१	
२३	गुणस्तरयूक्त हाईनिड तथा उन्नत बीउको प्रयोग सम्बन्धि विभिन्न संचार माध्यमबाट प्रचार प्रसार (एफ एम रेडियो पम्मलेट)	पटक	१	
२४	प्रयोगशालाको वरिपरि बगौचाको निर्माण तथा व्यवस्थापन	पटक	१	
२५	बीउ बाली निरिक्षण	पटक	४०	
२६	बीउ भण्डारण निरिक्षण	पटक	५	
२७	बीउ बालीको ग्रो आउट टेस्ट सञ्चालन कार्यक्रम	पटक	२	
२८	सिड म्युजियम स्थापना तथा सञ्चालन	संख्या	१	
२९	प्राथमिक स्वास्थ उपचारको लागी सामाग्री खरिद	पटक	१	
३०	प्रयोगशालाका उपकरणहरुको क्यालिब्रेसन	पटक	१	
३१	प्रयोगशालाका लागी आवश्यक सामाग्रीहरु नमुना संकलन/गार्ड स्याम्पलको लागी कपडाको थैला/गाउन/पि.पि.ई लगायत अन्य सेफटी मेजरका उपकरण तथा सामाग्रीहरु	पटक	१	
३२	बीउविजन परिक्षण प्रयोगशालाका लागी आवश्यक उपकरण तथा रसायन खरीद	पटक	१	
३३	ओ. जे. टी. परिचालन कार्यक्रम	पटक	३	
३४	संयूक्त बाली, भण्डार तथा बीउ विक्री कक्ष अनुगमन तथा नियमन	पटक	२	

दिनांकन्द पॉडेल
(अधिकृतस्तर द्वारा)

गोपनीय
शास्त्रीय
प्रमाणात्मक
प्रयोगशाला

क्र.सं.	क्रियाकलाप	इकाई	पौष सम्मको प्रगति	कैफियत
३५	बीउ बजार/एगोभेट/बीउ व्यवसायीहरुको अनुगमन निरीक्षण	पटक	२	
३६	डेसिस कार्यान्वयनका लागि प्रादेशिक बीउ विजन प्रयोगशालालाई सहजीकरण सहयोग	पटक	१	
३७	बीउ बिजन गुणस्तर नियन्त्रण केन्द्रको समन्वयनमा उन्नत बीउ उत्पादकहरुलाई डेसिस तथा गुणस्तर नियमन सम्बन्धी तालिम	पटक	२	
३८	डेसिस कार्यान्वयन(उन्नत बीउको खेत निरीक्षण,बीउ विश्रलेषण तथा लट प्रमाणीकरण)का लागि बीउ विजन प्रयोगशालामा प्राविधिक	पटक	१	

१०. सूचना अधिकारी र कार्यालय प्रमुखको नाम र पद:

सूचना अधिकारी: अधिकृत (अधिकृतस्तर छैठौं) श्री दिना बन्दु पौडेल, सम्पर्क मोबाइल नं. ९८५७०७९०२०

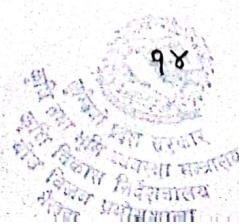
कार्यालय प्रमुख: श्री शालिक राम गौतम, सम्पर्क मोबाइल नं. ९८५७०९९२५५

यस कार्यालयको सम्पर्क फोन नं. ०७१-४२९०२०, ईमेल: bhairahawaseedlab@gmail.com, वेबसाइट: seedlabbhw.gov.np रहेको छ साथै तालुक कार्यालय/कृषि विकास निर्देशनालय, रुपन्देहीको सम्पर्क फोन नम्बर ०७१-४२००४०/४२००९२ रहेको छ।

११. ऐन नियम विनियम वा निर्देशिकाको सुचि:

- > राष्ट्रिय बीउ विजन नीति, २०५६
- > बीउ विजनको दीर्घकालिन सोच (सन् २०१३-२०२५)
- > बीउ विजन ऐन, २०४५
- > बीउ विजन नियमावली, २०६९
- > कृषि विकास रणनीति(ADS) (सन् २०१५-२०३५)
- > लुम्बिनी प्रदेशको बीउ विजन ऐन, २०७५
- > वाली निरीक्षक, बीउ विजन नमूना संकलक तथा बीउ विजन विशेषकको नियुक्ति, अनुमतिपत्र दिने व्यवस्था र अनुगमन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७३
- > निजी क्षेत्रमा बीउ विजन उत्पादन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७३
- > जफत गरिएको बीउ विजन मूल्यांकन तथा नष्ट गर्ने निर्देशिका, २०७३
- > बीउ विजनको प्रयोगबाट हुने हानि नोकसानीको क्षतिपूर्ति सम्बन्धि निर्देशिका, २०७३
- > बीउ विजनको नमूना संकलन गर्ने कार्यविधि, २०७३
- > बीउ विजन अनुमोदन, उनमोचन र दर्ता सम्बन्धि निर्देशिका, २०७३
- > बीउ विजन व्यवसायी दर्ता एवम् अनुगमन निर्देशिका, २०७३
- > शीघ्र प्रशारण तथा अनुशारणका लागि पूर्व उन्मोचित जातहरुको बीउ उत्पादन सम्बन्धी प्रस्तावना, २०७३

बाला बन्दु पौडेल
(उन्नत स्तर छैठौं)

१४
प्राप्ति दिन: २०७३-०१-२५
प्राप्ति संख्या: २०७३-०१-२५

- बीउ विजन प्रमाणिकरण निर्देशिका, २०७४
- बीउ विजन परीक्षण प्रयोगशाला संचालन निर्देशिका, २०७४
- बीउ विजन परीक्षण निर्देशिका, २०७४
- बीउ विजन उत्पादनको प्रविधिक परीक्षण निर्देशिका, २०७५
- बीउ विजन उत्पादन, आपूर्ति तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७६

१२. आम्दानी खर्च तथा आर्थिक कारोबार सम्बन्धी अध्यावधिक विवरण:

राजस्व संकलन विवरण:

सि.नं.	विवरण	गैरकर राजस्व
		पौष सम्मको प्रगति
१	बीउ बाली निरीक्षण/नमुना संकलन बीउ परीक्षण/प्रमाणीकरण	१३०४३०४
२	जिन्सी सामाग्री तथा उपकरण लिलाम विक्रि	२०८९७२
कुल जम्मा		१५१३२७६

खर्च विवरण: बजेट (रु. हजारमा)

क्र.सं.	कार्यक्रम	विनियोजित बजेट			कुल खर्च रकम		भारित प्रगति प्रतिशत		विनियोजनको तुलनामा खर्च प्रतिशत		
		रु	पौष सम्म	पौष सम्म	रु	पौष सम्म	रु	पौष सम्म	रु	पौष सम्म	रु
१	साधारण कार्यक्रम	१३७९९	४७७४	८३९३	३२७०१६६	५५२३१७	६१५	५८५५	७८३६	६५८२	४०१०३
२	कृषि तथा पशुपन्धी श्रोत तथा प्रविधि सेवा टेवा विस्तार कार्यक्रम	५६८०	२०६०	३४२०	१४१३८४	२५२३४८	१८३	२२०५	६८६३	७३७९	४४४३
३	कृषि विभाग संघ समर्त कार्यक्रम	११००	३३०	६६०	११२८५	७२६६	५०	५२९	३४१२०	१०७९८	६४७९
	जम्मा	२०५७९	६५६४	१२४७३	४७९७३५	८७६०११	८४१	८५८९	७३१०९	७०१२३	४२४५७

~~दिना घन्टा पौडेल~~
(अधिकृतस्तर द्वारा)

३/६८
राजस्व विवरण

१२. अन्य विवरण:
बीउ बाली निरीक्षणः

क्र. सं.	स्तर	धान	मैके	तोरी	मुला	जम्मा
१	मुल बीउ (हे.)	५९१२८	३०१५	३०८	०१५०	९३३६
२	प्रमाणित बीउ (हे.)	३०१७८	५०१४५	२६४		३२४१८७
३	लेवल (हे.)	९१२९		११३२		१०६१
४	उन्नत (हे.)	१२७१४६	१७७१६९५	२११२२		३२६१०६
	जम्मा (हे.)	४९७५०	२५८१६५	२८१२६	०१५०	७८४१९०

बीउ नमूना परीक्षणः

बालीको नाम	नमूना बीउ विष्लेषण							
	सम्पूर्ण	उमारशक्ति	शुद्धता	उमारशक्ति र शुद्धता	चिस्यान	उमारशक्ति र चिस्यान	चिस्यान र शुद्धता	जम्मा संख्या
गहुँ	५५४	१२०	४३	१	१	०	१	७२०
धान	५	४						९
मैके	७	१०						१७
दलहन	१	१						२
तेलहन	७				१			८
तरकारी	२	१९						२१
घाँस	१							१
	५७७	१५४	४३	१	२	०	१	७७८

बीउ प्रमाणीकरणः

क्र. सं.	स्तर	निजी क्षेत्र	समुह	संस्थान	सहकारी	जम्मा
१	मुल बीउ (मे.टन.)	६९१०८	११४८		६६४	७७२०
२	प्रमाणित बीउ (मे.टन.)	३६३४४	३६८	७१६	७६०	३८१८८
	जम्मा (मे.टन.)	४३२१२	५१६	७१६	१४१२४	४५९१०८

दिना घन्दु पौडेल
(अधिकृतस्वर स्वीकृत)

B.G.Jam
2075/05/2023

"गुणस्तरिय बीउ प्रयोग गरौ, कृषि उत्पादनमा बढ़ि गरौ ।"

कृषक तथा बीउ व्यवसायीहरूमा अनुरोधः

१. नेपाल/प्रदेश सरकारबाट सिफारिस तथा सूचित बाली र जातका बीउ बिजनहरूको मात्र उत्पादन तथा प्रयोग गरौ ।
२. बाली, जात, उत्पादन वर्ष, लट नं., उमारशक्ति आदि उल्लेखित बीउ उत्पादन संस्थाको लोगो समेत समावेश गरिएको बोरा, डिब्बा वा प्याकेटमा राम्रोसंग शीलबन्दी भएको बीउ मात्र प्रयोग गरौ ।
३. बीउ प्रमाणीकरण निकाय तथा सम्बन्धित बीउ उत्पादक संस्थाबाट लेवल गरिएका ट्याग तथा यथार्थ संकेतपत्र प्रयोग गरिएका बीउ बिजनहरूको मात्र प्रयोग गर्ने गरौ ।
४. नेपाल/प्रदेश सरकारबाट अनुमतिपत्र प्राप्त बीउ बिजन व्यवसायी तथा भरपर्दो श्रोतबाट बीउ खरिद गरी प्रयोग गरौ ।
५. श्रोत बीउ (मूल र प्रमाणित सरह)को सही सदुपयोग गरी यसलाई बीउ उत्पादनका लागि मात्र प्रयोग गरौ । खाद्यान्न उत्पादनका लागि उन्नत स्तरको बीउ प्रयोग गरौ ।
६. बीउ विक्रेताले बीउ बिजन ऐन, २०४५ (दोस्रो संशोधन, २०७९), बीउबिजन नियमावली, २०६९ र प्रदेश बीउ बिजन ऐन तथा नियमावली अनुसार तोकिएका सूचित र गुणस्तरयुक्त बीउ मात्र बिक्री वितरण गरौ ।
७. बीउ प्रमाणीकरण गर्न चाहने व्यक्ति, संस्था वा निकायले बीउ बाली खेत निरीक्षण सम्बन्धि पूर्व जानकारी फाराम बीउ छरेको/रोपेको एक महिना भित्र बीउबिजन प्रयोगशालामा पठाओ ।
८. बीउलाई लामो समयसम्म जोगाइराख बीउको उपयुक्त चिस्यान तथा उचित भण्डारणमा विशेष ध्यान दिने गरौ ।
९. बीउको गुणस्तर कायम राख बीउ बालीनिरीक्षण, आफ्नो बीउको गुणस्तर थाहा पाउन परीक्षण गर्ने गरौ र ट्याग (लेवल) लगाई बीउ बिक्री वितरण गरौ ।
१०. बीउ व्यावसायी तथा उत्पादकहरूले प्रतयेक वर्षको श्रावण महिनाको ७ गते भित्र बार्षिक प्रगति विवरण र माघ ७ गते भित्र अर्धवार्षिक प्रगति विवरण सहित अन्य तोकिएका कागजातहरू अनिवार्य रूपमा पेश गरौ ।
११. कृषक पहिचान पुस्तिका/दर्ता पुस्तिका, बीउ लट दर्ता र चलानी रजिस्टर, लटको विवरण लगायतका अन्य सम्पुर्ण विवरण अद्यावधिक गरौ ।
१२. माथि उल्लेखित प्रक्रिया पुरा नभएका गुणस्तरहीन बीउको प्रयोगमा सम्बन्धित कृषक तथा प्रयोगकर्ता जिम्मेवार हुनेछन् भने खरिद तथा बिक्रीमा संलग्न बीउ बिजन व्यवसायीलाई बीउ बिजन ऐन, २०४५(दोस्रो संशोधन, २०७९) तथा बीउ बिजन नियमावली, २०६९ अनुसार कारवाही हुने व्यहोरा समेत जानकारी गराइन्छ ।
१३. विस्तृत जानकारीका लागि सम्बन्धित जिल्लाको कृषि ज्ञान केन्द्र वा जिल्ला स्थित कृषि हेर्ने कार्यालय वा स्थानिय तहको कृषि शाखा वा यस प्रयोगशालाको वेव साईट/फेसबुक पेज/बीउ बिजन सफ्टवेयर वा प्रयोगशालामा सम्पर्क गर्नु हुन अनुरोध छ ।

बीउबिजनप्रयोगशाला

भैरहवा, रुपन्देही

फोन नं. ०७९-४२९०२०

Email: bhairahawaseedlab@gmail.com

Wabesite: seedlabbbhw.gov.np

Seed System Software: seed.lumbini.gov.np

Facebook page: [stlbhairahawa](https://www.facebook.com/stlbhairahawa)

दिनांक
(अधिकृतस्तर द्वारा)
१५.८.२०२४

सामिनी द्वारा दिलाई
लिं. प्राप्ति